

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Veja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3578

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 285. — ŠTEV. 285.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 5, 1932. — PONDELJEK, 5. DECEMBRA 1932

TELEFON: CHelsea 3-3578

VOLUME XL. — LETNIK XL.

“ARMADA GLADNIH” DOSPELA V WASHINGTON, D. C.

V CUMBERLAND JE MEŠČANSKA GARDA Z BOMBAMI IN PUŠKAMI USTAVILA “ARMADO LAČNIH”

Ko so dospele prve skupine “armade lačnih” v zvezno glavno mesto, so jih policijski oddelki odvedli v koncentracijsko taborišče. — Zapadna skupina, broječa 1500 oseb, je dospela par ur pozneje na mejo okraja Columbia. — Posvetovanje voditeljev nezaposlenih.

WASHINGTON, D. C., 4. decembra. — Danes sta dospeli prvi dve skupini “armade lačnih” v zvezno glavno mesto. Komaj so nezaposleni prestopili mejo, so bili deležni velikega razočaranja.

Nezaposlene so namreč ustavili močni policijski oddelki in jih odvedli v posebno koncentracijsko taborišče na meji mesta. Odločno so protestirali, in na vprašanje, kaj to pomeni, so jim policiisti odgovorili, da bodo morali ostati v taborišču toliko časa, dokler se ne odločijo za odhod proti domu.

Slednjič so se zadovoljili s svojo usodo ter so začeli pripravljalni prenočišče. Vsi so prepričani, da se bo policija do jutri premislila ter jim dovolila prideti pred Kapitolom ob otvoritvi kongresnega zasedanja veliko demonstracijo. S severa je dospelo kakih tisoč, s zapada pa tisoč petsto oseb.

Noben izgovor ni nič zalgel. Hočeš, nočeš, so morali oditi v taborišče, katero je zastražil močan policijski kordon.

— Zakaj to zavlačevanje? — je vprašal voditelj nezaposlenih, Herbert Benjamin, nekega policijskega uradnika.

— O zavlačevanju ni nobenega govora, — mu je pojasnil uradnik. — Tukaj morate ostati. Mi smo dobili povelje, da vas stražimo. In stražili vas bomo, dokler oblast kaj drugega ne ukrne.

Tovorni vozovi so bili krašeni z zastavami, na velikih drogovih so bili pa plakati z napisom: — Zvezna vlada naj vsakemu takoj izplača petdeset dolarjev. Mesto nas mora hraniti, dokler bomo tukaj.

Proti večeru je sklical Herbert Benjamin svoje “častnike” k posvetovanju. Dolgo časa so razpravljali o načrtih za bodočnost.

Medtem se je pojavilo na licu mesta petdeset nadaljnih policistov, ki so bili opremljeni z maskami in so nosili plinske bombe.

Pozneje so policijski uradniki izjavili, da bodo dovolili demonstrantom iti v mesto po živila.

Benjamin namreč zatrjuje, da ima proviant na razpolago, ne ve pa natančno kje in v kakšni množini.

Clani gladovne armade bodo pod neprestanim nadzorstvom. Po bližnjem gozdu, ki je vladna last, je napeljana telefonska žica, tako da bodo stražniki zamogli biti v neprestani zvezi s policijskim glavnim stanom.

V bližini je visok opazovalni stolp, v katerem bo bodo noč in dan po dva policista.

CUMBERLAND, Md., 4. decembra. — Tukajšnji meščani so sestavili svojo gardo, da se postavijo nasproti 1300 brezposelnim, ki so se bližal mestu. Vsled tega je “armada lačnih” moralna opustiti svoj namen, da čez noč “zasede” mesto.

Dovolili pa so jim, da so smeli korakati skozi mesto na neko farmo vzhodno od mesta. Mestni župan je zaprisegel 100 posebnih deputijev, katerim so se pridružili mladi moški, vzeli puške in parturirali po mesti.

Ko je armada brezposelnih prišla do mesta, jim je prišel naproti župan Henderson, policijski urad-

Japonsko vojstvo naglo prodira

TAJNIK DOAK O PRISELJEVANJU

V zadnjih sto letih ni še nikdar tako malo priseljencev kot jih je sedaj. — Deportacije v masah.

Washington, D. C., 4. dec. — Delavski tajnik Doak je predložil danes predsedniku Hooverju poročilo o enoletnem delovanju delavskega departmента. Večji del poročila je posvečen priseljevanju.

V fiskalnem letu, ki se je končalo dne 30. junija, je bilo spuščenih v deželo le nekaj nad petinštredeset tisoč priseljencev, oziroma 64 odstotkov manj kot v prejšnjem letu.

Ti priseljeni so skoraj že izključeno le otroci oziroma žene ameriških državljanov.

Delavski tajnik z nekakim ponosom ugostavlja, da se v zadnjih sto letih ni v nobenem letu priselilo tako malo oseb kakor lani.

Doak je prepričaan, da se starči priseljevanja ne bodo nikdar več vrnili.

Največje priseljevanje v enem letu je bilo leta 1927, ko se je priselilo v Združene države 1,285,349 oseb.

Pa tudi še nobeno leto ni bilo toliko ljudi deportiranih kakor lani, namreč 19,426. K tem je prištej še 10,775 inozemcev, katerim je bilo “dovoljeno” zapustiti deželo, ne da bi bili deportirani.

VELIKA POJEDINA NA ŠPANSKEM

Barcelona, Španska, 4. dec. — Conservative Regional League je priredili banket, kakoršnega še ni bilo v moderni Evropi. Navzočih je bilo 6349 gostov, katerim so stregli izključno le katalonsko hranilo.

Francisco Cambo, ki je voditelj stranke, je rekel:

— Od katalonskega parlamenta, ki se bo jutri otvoril, sta odvisna uspeh in izjalovljenje katalanske avtonomije.

niki in armada meščanov. Za županovim avtomobilom je bil oklopni avtomobil s strojnimi puškami in bombami. Za njimi so bili kupi slame za obrambo meščanov, ako bi brezposelnih s silo hoteli predreti njihove vrste.

Voditelji brezposelnih so prišli k županu in po kratkem razgovoru so voditelji obvestili svoje tovariše, da mesta ni mogoče “zasesti”. Nastop meščanov je napravil na brezposelne tak vtis, da niso niti najmanj skušali izvesti svoje grožnje, da bodo v mestu vzeli vse, kar bodo potrebovali, ako jim policija ne bo dovolila prenočiti v mestu.

Voditelj brezposelnih Krieger je izven mesta našel farmo, kjer mu je bilo oblubljeno, da bodo dobiti hrano in bodo tudi mogli ostati čez noč.

Cetudi je Krieger županu oblubil, da mesta ne bodo nadlegovali, vendar je župan poklical stotnjo vojakov, da so stražili mesto.

SOVJETI SE NE ZMENIJO ZA TROCKEGA

Rusko časopisje le kratko omenja Trockijevo potovanje. — V Rusijo se ne more več vrniti.

Berlin, Nemčija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Ves bolgarski narod je v velikih skrbih in najbrže bo javnost zahtevala, da se “komunizem zatre”.

Vladni list “Bulgaria” pravi, da imajo po vsečuiliščih posebne odobre, ki razsirajo med dijaki komunistična načela. Protiv tem odborom pa so nacionalistični dijaki ustavili odbore za pobiranje komunizma. Med nacionalističnimi in komunističnimi dijaki pride pogosto do resnih spopadov. Protiv komunistom z vso vremem deluje bolgarska cerkev, vojstvo brez vsake podlage. Tudi za slučaj Stalinove smrti ali pa vojne, v katero bi bila zapletena Rusija, se Trocki ne more vrniti v Rusijo.

Eina možnost, da bi se mogel Trocki vrniti iz pregnanstva, bi bilo nenadno strogomaglavljeno sedanje vlade v Kremelu. Toda tudi to je skoraj nemogoče, kajti vsi komunistični voditelji in zlasti vojni komesar general Vorosilov stojijo zvesti ob Stalinovi strani. Vsi so odločeni nasprotniki Trockega in njegovih pristašev.

General Vorosilov, ki se zavza za vladu, ki naj jasno gleda v bodočnost, je prepričan, da bo vladca premagala vse sedanje težkoče, četudi ne popusti zahtevam Trockijevih pristašev.

Nekateri evropski časopisi so tudi poročali, da je Trocki tako nenadoma odpotoval v Evropo, ker je pričakoval, da v Nemčiji in nekaterih drugih evropskih državah bi zbruhnila revolucija, toda pri vsem tem je Trocki osamljen in njegovim idealom ne slediti njegovi prejšnji prirvzeni.

Nekateri kmetje zaradi slabih letin skoraj nimajo nobenega žita in jim preti lakota.

Veliko nezadoljivovljivo vlado tudi med uradniki, kajti vlada je še pred nekaj tedni izplačala plača za vugust. Vsled tega se je celo med uradništvom zaredil konfuz.

Nekateri kmetje zaradi slabih letin skoraj nimajo nobenega žita in jim preti lakota.

Vlada je prepričana, da es komunizem vsled slabih razmer, napačna da bi se ljudje oprijeli Marksovih naukov.

PROTEST PROTIV NEMŠKEMU PREMOGU

.. Washington, D. C., 4. dec. — United Mine Workers so poslali predsedniku Hooverju odločen protest proti importiranju nemškega, kanadskega in angleškega premoga. Ta import označujejo za nekaj krivičnega, kar utegne poslati usodepolno za Ameriko.

BOLGARI PROTI KOMUNISTOM

Komunisti povzročajo nemire. — Ves narod je odločen, da jih iztrebi. Pomanjkanje med kmeti narašča.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

Pariz, Francija, 4. decembra. — Iz Sofije prihaja poročilo, da je sobranje razpravljalo o tem, da prekliče parlamentarno imuniteto za nekatere komunistične poslance in da naučni minister izda brevnateljem vsečuilišč in gimnazij naročilo, da skrbe, da se komunizem med dijaki ne širi. Zadnje čase se je komunizem na Bolgarskem zelo razširil, zlasti ko so pri zadnjih županskih volitvah v Sofiji dobili komunisti večino v mestnem zastopstvu.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

PRELJUBA, NESMRTNA...

Kakor golazen, ki je zazidana v luknji starega zidu, je sedel stanislav Sokol že dobro leto v celiči veliko jeve. Nihče ga ni obiskoval, zakaj imel ni ne sorodnikov, ne znancev v mestu. Zdaj pa zdaj mu je vendarle kaka skrivnostna roka poslala trohico tobaka, sladkorjučja in kako staro oguljeno knjizivo. Pustila je tudi v pisarni jecenekaj ruljive. Vsakikrat tedaj je bilo Sokolu tako pri sreči, kot je siroti, če se ji kdo mehkočno in žitovalno dotočno duše. Mehka teplina se mu je razlila po ledene sreči, čutil je, da ga tam nekje ljubijo, da misijo nanj... Čutil je, da je zopet delec tistega mogočnega vala, ki pljuška ob "svetove", čutil je, da ima brate. Začel je hodiči po celiči in popevati:

"Hej... hejte, v resto se vstopimo!
Edužno, z roko v roki?"

Ali o tistem valu je vedel zdaj že malo in le za kratke čas mu je oživel duša.

Sivkaste, vlažne stene so kot ognjen polip trdoživo izsesale iz njega, vsakokratno barv in vsakršno živstvo. Z njegovih mladih lie je ginala rdečina, ginala je kri z ušen, ki so bile neklaj sveže, gasnile so ko zvezde jesne oči. Zgodilo se mu je, da je lahko po celi ne zavzeto sledil muhi, ki je slučajno pala v njegov podzemski svod in letala po njem. V glavi in v prsih mu je kot plesnačka rashi v zmerom debelejših plasteh snitna, presunljiva pušča, sivkasta, vlažna, ogabna ko stene, ki so ga obdajale.

Kaj se godi po svetu, je izvedel samo toliko kolikor nam je sosed z levo ali desno a trkanjem dopovedal...

Nekega dne, ko so imeli tovarši kakov po navdi prikazni, je njegovo pozorno jetniško uho ujelo v občajnem žepetu neobičajne zvoke. Zazdelo se mu je, da stopajo pazniki nekani tiše in opreznejše; jetniki hodijo mimo, se vedrjo neenavadno drako in hrupo.

— Tovariši! Konstituej! Svojeda! — je zadonel iznenada po hednikih presunljiv glas. — Potem je bilo slišati ropot, topke krike, zmerjanje po poljsku in po rusku, slednje se se vrata s treskočno založutnila.

Sokol je planil pokone, in čeprav ni verjel, da klinj tenum drge, kot list trepetlike in je pacij-

Ceneno zdravilo je resilo soprogu delo
"Moj mož je strško trpel voledi ostrelj, in boljšin na nogi. Delati mi ne gel. Zdravniku in moj svetovatelju, naj gre v bolnišnico na operacijo. Odločil sem se, da poskušam. Andrej Paine-Expeller je bil takrat skoraj na razpolavljal ostelinke, in skrnila izgund, nakec se je moj soprog začel vrniti na delo. Paine-Expeller je pa vredoval."

A. S.
Massachusetts, Conn.

PAIN-EXPELLER

DRUŠTVA
KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vse Slovenci v vasi okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNI

To in ono

IZ VSEH DELOV SVETA

DEKLICA ZAPUSTILA KRSTO

Romanski listi poročajo: Pred nekaj dnevi je bila prepeljana v bolnišnico v Braili deklica Niculiana Lepuseo, ki je obolela na tifus. Deklica pa je po nekaj dneh umrla. Zdravnik je "ugotovil smrt" in dal deklik prenesti v mrtvašnico. Ke pa je vstopila naslednjega dne v hišo smrti strežnica, je našla krsto prazno, deklica pa je živa tleala v krovu. Strežnica je seveda grozivo zatulila in stekla k zdravniku, ki je takoj prihitel in dal dekliku injekeje, na kar je v tekuku ene ure začela nastopila smrt. To pa ni bilo všeč strežnici, ki se je kaj malo zmernila za zdravnikov ugled, ki je prejšnji dan konstatiral smrť in je dogodek privajala policiji. Če je odredila sodno obdukcijo, zdravnika pa zaprla, dokler ne bo komisija dognala, če ni morebiti deklica umrla radi injekeje.

UKRAĐENE GOSLI

Goslač Bronislav Huberman je bil v začetku novembra na koncertni turneji po Poljskem. Od tam se je podal v Gdańsk in Kraljevec, kjer se mu je primerila drzna živilina, kakršne še ne pomni v svojih na doživljajih bogatih živilinj. Vstopil je in po kratkem razgovoru med seboj in klijentom.

V Kraljevcu je bil Huberman v koncert prvotno projektiran v dvorani, ki nimata prostora za več nego 800 poslušalev. Naval na vstopnici je bil tolik, da so prireditelji zaradi zanimanja zadnje dni pred prireditvijo sklenili, da se bo koncert vršil v gledališču, ki je dvakrat večje od koncertne dvorane.

Huberman je stanoval za svojega tujanja v Kraljevcu v hotelu "Prenes". Deset minut pred napovedano uro je šel iz hotela po gledališču. Pri vratih za umetnika ga je pozdravil moški s hotelsko vstopnico in ga vladljivo vprašal, če mu sme nositi gosil v gledališču. Huberman, ki je bil v spremstvu nekega prijatelja, je menil, da je moški gledališki uslužbenec in mu je brez nadaljnje izročil tok z violinom. V gledališču so ga sprejeli koncertni ravnatelj in številni častilci. Ko je napočil trenutek, da bi šel na oder, se je Huberman orzl po gošilih. Vprašal je torej, kam so jih položili. Ogromno je bilo ajegovovo začudenje, ko so mu povedali, da gotski sploh niso videli. Iškanje je bilo zmanjšano. Občinstvo v koncertni dvorani je postajalo nestreno, a so ga pomirili, češ umetnik bo stopil vseč čas na oder. Med tem je postal ravnatelj koncertne agenture tajnika domov po svoje Anatijevo gosli. Huberman se je z njimi predstavil publiki in je bravurno absolviral program. Šele po koncertu je nadaljevalo iskanje tatu, ki je izginil s Hubermanovim zakladom, vrednim 150.000 dolarjev.

Zato pa le naprej, le naprej, pojma još pesmico...

Z se ruši stari red,
Po njega smrti bomo mi živeli;
Skupno boste naše delo,
Skupen boste sad imelo...

Curkoma so tekle delavev po obledem obrazu solze. Nemadoma se mu je zazdelo, da je vztrjevalo zidovje, ki je na njem slovel, v jevi je odteknila topa pesem, kakor rjovanje levov:

Zato pa le naprej, le naprej, pojma još pesmico...

SRNE ZASLEDUJE SMRT

Colorado Springs, Colo., 2. dec. Civilizacija je prinesla v gozdne puške, toda narava je mnogo bolj neučimljena morilka kot človek.

Vladni gozdni urad naznana, da so gorski levci in kojeti raztrgali 163 srn. Lovci so tekom leta ustrelili samo 143 srn.

Navdih početnim zverinam pa se črede jelenov, srn in divjih ovcev stalno večajo. Tudi 42 medvedov je bilo v Pike National parku več kot lanskoto leto.

V parku je 1427 jelenov, 396 divjih ovcev in samo 12 antelop. Srna pa je okoli 4500 ter okoli 73 rjavih in črnih medvedov. Poleg tega pa je 1020 kojotov in 46 gorskih lesov, ki morajo živiti.

Lovci so ustrelili tekom leta 275 kojotov, 10 gorskih lesov in 109 divjih mačk.

VAMPIRJI

ROMAN

Spisal EMILE GABORIAU

VELEMESTA

42

— Seveda.

— Čemu torej govoriva o diskretnosti, če pa zasledujete Karolino na lastno pest v nadaljevanju?

— Čemu je bila zapana samo deloma?

Bivši kuhar je bil sicer silno presenečen, vendar je pa skušal prikriti resnico.

— Ste trdnio prepričani o tem, kar trdite?

— Je vprašal.

— Tako trdnio, da vam lahko povem, da je avtokom Catena privadel k vam klijenta, čigar tajno bi radi ohranili.

Perpignan je kar ostromel. Njegov obraz ni več izražal presenečenja, temveč naravnost grozo.

— Tristo vragov! — je vzkliknil. — ta Masacrot pa res vse ve!

Slednjič je dosegel sodni eksekutor zaželeni uspeh in zadovoljno si je popravil očala.

— Ne, šef ne ve vsega, — je odgovoril smeje, — in v dokaz naj vam bo to, da prihajam k vam s prošnjo, da mi poveste, kaj sta imela klijent in Catena. To uslugo mi storite.

— Prav rad. Vse vam povem po pravici. Takole je bilo:

Pred tremi tedni, nekoga jutra, sem odklonil v svoji pisarni na rue du Four dober tueat klijentov, ko mi je služkinja primesila vitezko. Prečital sem: Catena, advokat.

— Ne poznam ga, naj vstopi, sem dejal služkinji.

V Kraljevcu je bil Huberman v koncert prvotno projektiran v dvorani, ki nimata prostora za več nego 800 poslušalev. Naval na vstopnici je bil tolik, da so prireditelji zaradi zanimanja zadnje dni pred prireditvijo sklenili, da se bo koncert vršil v gledališču, ki je dvakrat večje od koncertne dvorane.

Huberman je stanoval za svojega tujanja v Kraljevcu v hotelu "Prenes". Deset minut pred napovedano uro je šel iz hotela po gledališču. Pri vratih za umetnika ga je pozdravil moški s hotelsko vstopnico in ga vladljivo vprašal, če mu sme nositi gosil v gledališču. Huberman, ki je bil v spremstvu nekega prijatelja, je menil, da je moški gledališki uslužbenec in mu je brez nadaljnje izročil tok z violinom. V gledališču so ga sprejeli koncertni ravnatelj in številni častilci. Ko je napočil trenutek, da bi šel na oder, se je Huberman orzl po gošilih. Vprašal je torej, kam so jih položili. Ogromno je bilo ajegovovo začudenje, ko so mu povedali, da gotski sploh niso videli. Iškanje je bilo zmanjšano. Občinstvo v koncertni dvorani je postajalo nestreno, a so ga pomirili, češ umetnik bo stopil vseč čas na oder. Med tem je postal ravnatelj koncertne agenture tajnika domov po svoje Anatijevo gosli. Huberman se je z njimi predstavil publiki in je bravurno absolviral program. Šele po koncertu je nadaljevalo iskanje tatu, ki je izginil s Hubermanovim zakladom, vrednim 150.000 dolarjev.

Uljudno sem mu primaknil svoj nasljavač. Sedel je in ne da bi ga bilo treba vprašati ali prositi, mi je povedal, za kaj gre.

— Gospod, — mi je dejal, — naprej vam moram povedati, da nisem bil vedno srečen. Bili so časi, ko se mi je godilo tako slabo, da sem moral odnesti v najdenišnico sinčka, ki mi ga je bila povila običevana, zdaj že mrtna ljubica. Tega je že štiriindvajset let. Zdaj sem star, sam na svetu in premožen. Dal bi polovic svojega premoženja, če bi našel svojega sina. Ali mislite, da je to mogoče?

— Lahko si mislite, gospod Tantaine, da sem bil naivne ponudbe tega stareca zelo vesek. Odgovoril sem mu torej, da se hočem potruditi in storiti vse, kar bo v mojih močeh, da pa mora malo potrpeti. Toda veselil sem se prezgodaj, kajti starec je bil premeten lisjak.

— Čakajte, da vam povem do konca, — je nadaljeval. — Ko vam pojasnim vse o kolonisti, se bo vaša gorečnost morda nekoliko ohladila in naloga se vam ne bo več zdela tako lahka. Tudi jaz sem si že na vse načine prizadeval najti ga, toda zmanjšano.

— Najprej sem odšel v zavod, kamor sem bil odnesel svojega nezakonskega sinčka. Dobro so se ga spominjali. Pokazali so mi evidenčno knjigo, v kateri je bil vpisan. Ne vedo pa, kaj se je z uboženem zgodilo. Ko je bil star dobrih dvanajst let, je pobegnil iz najdenišnice in od takrat ni o njem duha ne sluha. Vsi poskusi najti ga, so se izjavili.

Ni znano niti kam je ošel, niti kaj se je z njim zgodilo, če je živ ali mrtev.

— Postušal sem pazljivo, — je nadaljeval Perpignan. — in vprašal sem ga, če bi bilo mogoče dobiti popis njegovega otroka. Odgovoril mi je, da mi ga dado in da bo zelo podrobno, kajti mnogi ljudje, med njimi tudi predstojnica najdenišnice, se ga dobro spominjajo; poleg popisa da dobim še zelo važne informacije... Potem me je prosil,

naj sestavim načrt iskanja in ga predložim avtokom Catena. Končno je dejal, da me noče več zadrževati, vzel je iz denarnice bankove za petsto frankov in ga položil na mizo. Odklonil sem ga, čeprav sem storil to zelo težko. On je pa vztrajal pri tem, naj ga obdržim, češ, da se bova že se videla in da naj dotele opravim vse potrebno z njegovim avtokom Catenacom. Potem je pa vstal in odšel.

Očetu Tantainu je bilo jasno, da govorovi bivši kuhar resnico. Ker je bil pa pozabil na glavno stvar, ga je vprašal:

— Kako to, da se niste potrudili zvedeti, kdo je starec, ki je smatral za potrebno preobleči se?

— Oh, da! — je odgovoril. — Moj klijent je bil še na stopnicah, ko sem že oblekel suknjo, vzel čepico in hotel za njim. Zunaj sem ga zagledal deset korakov pred seboj.

Sledil sem mu in kmalu sem videl, kako je vstopil v krasno paščo na rue Varenne.

Bilo je res tako in ta iskrenost je bila sodnemu eksekutorju všeč.

— In vaš klijent je bil doma, — ga je preminil, — doletela vas je visoka čast, da ste mogli postreči z nasvetom vojvodu de Campocou.

— Prav pravite. Med svoje klijente prisluševal tudi vojvodo de Champdoea, kar mi je seveda v veliko čast. Rad bi samo vedel, kako ste mogli vse tako točno izvlehati.

— O, — je ogovoril Tantaine skromno. — Naključje je vsemogočno... Ne razumen pa, kaj more biti skupnega med vojvodo in Karolino.

— Zares! — je pripomnil. — Zakaj je to reje zasledujete?... Moji razlogi so želo enostavni. Preskrbel sem si o vojvodo de Champdoea vse potrebne informacije. To je baje zelo mogočen gospod, neizmerno bogat in hud moralist. Je oženjen in živi s svojo ženo. Imela sta edinega sina, ki sta ga lani izgubila in njegova smrt ju je tako potrila, da se ne moreta potolažiti. Tedaj sem si mislil: Čeprav je vojvoda, človek je pa le. Vojvoda je imel najbižj v mladosti s svojo ljubico otreko, ki ga je odnesel v najdenišnico in pozabil nanj. Ko mu je par zakoniti dedič umrl, ni imel nikogar več, komur bi lahko zapustil svoje premoženje in ime; tedaj se je spomnil svojega nezakonskega sina in hotel ga je najti. Kaj pravite k temu?

— Da so vaši zaključki dokaj logični, da mi pa nikakor ne povedo, zakaj se tako zavimate za Karolino Schimelovo.

— Tako vam povem... Nekega dne me je zaneslo srečno naključje k nekemu krémariju na rue Varenne in tam sem slišal govoriti o služkinji, ki je služila pred pet in dvajsetimi leti pri vojvodu de Champdoea in dobiva še zdaj od njega sk

VSAKDANJI KRUH

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

72

(Nadaljevanje.)

Artur je imel mehko sreč; njen žalostni glas mu izvabi solze iz oči; sreč se mu skrči.

— Stara — prenha, tako stara vendar še ni bila. — Mina! Bil sem pijan!

— Ven!

— In divji. Ta pes, stavec, me je razjezik. Potem si me pa še ti ujezila. In glava me je bolela, da bi bil skoro znorel.

— Tudi mene večkrat kaj bo.

— Drugače se ne bi bilo zgodilo. Mina, ne bi se zgodilo!

— Ne tedaj, pa mogoče kdaj drugikrat.

To je govorila popolnoma mirno Sedaj pa krikne in reče:

— Moja omara! Samo črepinje! Vse razbito! — Z rokami si za-

krije obraz in se vrže čez mizo.

Pri njeni bolesti stoji Artur kot okamenel.

— Mina! — In tedaj se je oklene okoli vrata in se joka ž njo.

Da, bil je zloben, falot, nivčrednež! Ni bil vreden, da bi ga solnce obsijalo. Ta malopridmež ne bi smel svoboden hodiči okoli temveč bi moral sedeti v luknjici. Tat dragocenega časa, tak postopač in pretepač!

Niti sam si niti mogel vsega očitati. Pri tem jo vedno bolj stiska k sebi. Toda sedaj naj izprevidi, kaj takega se ne bo več zgodilo, imela bo vse drugačno življenje. Zdaj bo delal kot sel in morec, za njo in otroke!

— Tu — stukaj imaš! — Zadnjo tedensko plačo, ki jo je danes sprejel ji potiskal med obraz in roke, ki jih je imela sklenjene na prsih. — Tukaj — vse vse! Nič nočem za sebe, ničesar ne maram — same potolazi se! Nikar ne jokaj! Reci, da ne misliš več na to!

Mina pa molči.

— Odpusti mi, saj nisem mislil tako! Reci, da mi odpustiš!

— Odpuščam ti!

Artur jo skuša poljubiti.

— Tudi mi ne smeš več reči "stara", pravi s slabotnim glasom, in še vedno je stresla jok. — Drugače bom mislila, da mi gre kot Bartuševskijevo.

— Naspramet! — Svečano se zakolne in jo poljubuje, da ji pojava sapa. Mina ne reče ničesar, toda na potezah njenih ustnic je opazil, da se smeje.

Zdaj naenkrat ni bilo več tako temno v sobi. — — —

— Pst, gospa Režekova, — zaključi naslednjega dne gospa Bartuševskijevo. — Stanovalec so se zelo pritožili zaradi vas. Posebno oni le iz drugega nadstropja. In zdaj vam hoče gospodar odpovedati stanovanje.

— Zaradi mene, — pravi Mina brezbrizno. Nato pa se prestrani — stanovalci so tako lepo in primeroma poenceni.

— Ali zares mislite, gospa Bartuševskijevo? O, Ježek! — Kaj, ko bi šla k gospodarju, — pravi boječe. — Ako bi mu sama povedała, in ga prosila, da naj nas pusti!

Bartuševskijevo dviga rame in maje z glavo.

— Poskušite. Toda ne verjamem. Zakaj pa delate tak ropot? Kaj takega noben človek ne mara.

Mina je trikrat iskala hišnega lastnika v njegovem stanovanju. Še tretjič je mogla govoriti ž njim. Bil je prijazen in je poslušal, igraje se z urno veržičo, malo ponizno in izdelano ženico.

Nato ja stres z glavo.

— Draga gospa, vi se mi zdite popolnoma poštena in pametna žena. Toda najemniki se pritožijo. In tako vidite, da sem primaran jim ustreči. Tako ropota ne ne morem trpoti!

— Gospod, prosim vas, pustite nas, saj vam nismo nikdar bili dolžni najemnine. Soba je tako lepa in kje moremo najti tako lepo sobo?

— O, stanovanj je dovolj!

— Ne, ne, tako lepega stanovanja ne dobimo. Pustite nas še! — In milo ga pogleda.

— Ne, gospa, ni mogoče! Drugače se izselijo dobrí stanovaleci. Tak ropot! — Prične se že jeziti. — Slišim, da vaš mož ne dela rad, da rad postopa, kaj?

— O, ne! — Mina zardi in glas se ji tresce. — Ne, tega ne! Samo pijan je bil.

— Samo pijan!! No, hvala, Pijan! Ali je to lepo? Pijane? Smilte se mi!

Razražljena se raztigoti.

— Kdo je to rekel? Moj mož je dober in je pošten. In prav nini potrebno, da bi se vam smilila. — Ruto si tesneje ovije okoli telosa in naglo pogradi košaro, ki jo je postavila na tla. Nato pa pogleda gospodarja z jasnim očim, v katerih je bilo videti ocitanje. — Oprostite, gospod, toda prepicana sem, da ste že tudi v svojem življenju kdaj bili pijani! Z Bogom!

Hladen dež prvi. Slabo vreme za selitev.

Pred hišo v Kolodvorski ulici, kjer so stanovali mladi Režekovi, je popolne prvega oktobra stal ročni voz napol naložen. Artur in Bartuševski naložita še omara za obliko in jo obložita z blazinam. Vedno bolj je naletaval dež.

— Grdo vreme! Samo vesel sem, da se mi danes ni treba seliti. — pravi Bartuševski in udari z mokro roko po posteljni odeji. — Predno pride to do novega stanovanja, bo to vse mokro.

— Prokletio! — Artur sleč površnik in ga razgrne čez odejo. — Tako. Da bomo saj na suhem spali, ve že nimamo nič drugega. Ali imamo že vse?

— Bartuševski pogleda okrog. Na občestvenem hodniku še stoji prazna kuhička omara; pogradi jo in jo vrže na voz.

— Prav eliko navlake nimam, — pravi z zaničljivim nasmem.

Artur nekaj godrnja pred se in si obrise znoj in dež z lie.

— Čisto sem zdelan. Nositi iz četrtega nadstropja, ni nikaka sala. Dobro, da bomo sedaj stanovali v pritličju.

— Pa pojdimo še enkrat prej tukaj notri, — pravi Bartuševski in pokaže na pivnico. — Malo okreplila smo pošteno zasluzili, kaj?

— Pojdite naprej. Tukaj moram še vrv male bolj nategniti. — Artur je bil v zadregi in vleče za vrv, s katero je bilo povezano poštivo. — Tukaj tudi ne morem vsega pustiti. — Plaho pogleda Bartuševskoga — samo da bi že enkrat šel, potem bo naglo odpeljal voz.

Toda Bartuševski ga menda ni razumel; potreplje ga po ramu in se mu smeje.

— E, Slovki ne sme biti tako v strahu! Najbrž se bojite svoje žene. Moja naj bi me! Te stare te!

Artur moči, mraz se mu plazi po hrbtnu — brr, kako hladno vreme je! Dobro bi bilo, ako se v pivnici malo pogreje. Toda, ali mi Mini dal besedilo? Ko je popoldne šla Mina v Albansko ulico, da oddeli novo stanovanje, ga je tako pomembivo pogledala.

— Ne pridi preveč pozno s stvarmi, — mu je rekla, — da morem še vse pospraviti, dokler je še dan. In Bartuševskemu daš nekaj dinarjev, da ti pomaga nositi. Toda drugače se ne pečaj ž njim. Saj veš, sedeti v pivnici, zato je treba denarja. In zdaj nimamo denarja. — Vzdihnila je in ga je prijepla za roko. — Kaj ne, Artur? Saj ne boš šel pit?

— Kako bom šel, — ji pravi, — bodi brez skrbi.

Imela je prav, zdaj niso imeli denarja. Saj je že štiri tedne postavil in je iskal delo, pa ga nikjer ni našel. Kamorkoli je prisel, so od njega zahtevali ravno to, česar ni znal. Celo za službo, ki je bil ponizevrala, se je ponudil, samo da bi se ognil Minim v upravočim pogledom. Toda za tako delo ni bil dovolj močan. Ljudje s pogledali njegovo slabotno postavo in so ga odslovili.

(Dalje prihodnjic.)

ČUDNA POT BELEGA MEDVEDA

šel v kraljestvo večnega snega in ledna.

To pa ni edini primer izposoja, živali iz Hagenbeckovega živalskega vrta. Hagenbeck dobavlja tudi gamse v Alpe, maroškemu sultantu je pa dobar lev, slona in belega medveda. Pod vročim afriškim soncem ste pa lev in slovčič tri tedne poginila, pač je pa vzdrla vročino beli medved.

ROMEO V JEČI

Tudi pri nevezstobi enega izmed zakonev se da ohraniti do gotovo ne je dostojnost. To se je pokazalo pred pariškim sodiščem, kjer se je zagovarjal trgovec Alfred Gidet, oltožen, da je nevarno ranil svojega odjemaleca Duponta. Priče so izvedele, da je bil Dupont zelo dobro viden, da je bil v Gidetu v živilu v Gidetovo ženo. Trgovec se je s tem filozofsko spriznjil, pospival je in kvartal z Dupontom. Toda sčasoma so začela Dupontova narocišča izostajati in tudi njegova ljubezen do trgovčeve žene se je začela ohlajati, kajti ta čas se je bil

z naslova na listu, katerega prejemate, je razvidno, kdaj Vam je naročnila pošta. Ne čakajte torad, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sl-dečiu naših zastopnikov.

zaljubil že v drugo. To trgovcu ni ilo všeč. Menda mu je imponirala, da je bil Dupont zaljubljen v njeno ženo.

Pa tudi žena sama ni bila nič kaj navdušena, da jo moderni Romeo zanemarja zaradi druge. Plakala je in očitala Dupontu, da ji je nezvest. Potrežljivi trgovce je kot galanten vitez sledil sklenil oprati družinsko čast. Nahrnlj je Duponta, sprla sta se in nazadnjice varani, toda zvesti mož zaboli svojega nasprotnika z rapirom, ki ga je nosil skritega v palici. Romeo je ležal tri tedne v bolnišnicu, trgovce pa moral sedeti 13 mesecov v zaporu, kajti sodišče ne pozna razlike med moreci in vitezi.

RUSIJA IMA 63 MILIJONOV PREBIVALCEV

Sovjetska Rusija šteje zdaj 163.166.000 prebivalcev. Število prebivalstva Rusije stalno narašča. L. 1897 je štela Rusija 106.400.000 prebivalcev, leta 1914 139.300.000, leta 1928 150.400.000, lani pa že okoli 160.400.000. Leta 1913 je bilo rojencev v Rusiji 2 milijona in 300 tisoč ljudi več, nego jih je umrlo. Predlanskim je pa znašal prirastež 3 milijone.

Mest, ki štejejo nad 100.000 prebivalcev, je v Rusiji 46, mest od 50.000 do 100.000 prebivalcev 66, od 20.000 do 50.000 pa 180.

POZOR, ROJAKI

z naslova na listu, katerega prejemate, je razvidno, kdaj Vam je naročnila pošta. Ne čakajte torad, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sl-dečiu naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte

Pueblo, Peter Culig, A. Saftl

Salida, Louis Costello

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS

Aurora, Mary Butchar

Chicago, Joseph Bish, J. Bevčič

J. Lukianich, Andrew Spillar

Cicerco, J. Fabian

Joliet, A. Anzelc, Mary Bambile

J. Zalzel, Joseph Hrovat

La Salle, J. Spelich

Mascoutain, Frank Augustin

North Chicago, Anton Kobal

Springfield, Matija Borovich

Waukegan, Joze Zelen

KANSAS

Girard, Agnes Močnik

Kansas City, Frank Zagar

MARYLAND

Steyer, J. Cerne

Kitzmiller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe

Detroit, Frank Stular

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouze, Frank Pucej

Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula

Eveleth, Louis Gouze

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatic

MISSOURI

St. Louis, A. Nab